

Kurzus kódja(i): FLMD-322.53

Kurzus címe: Filmelméleti szeminárium: Film és társadalom – elméletek, módszerek

Tanár neve: Varga Balázs

Kurzus időpontja, helye: csütörtök 10 45–12 15, -135

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A kurzus film és társadalom, illetve film és ideológia különböző elméleti kontextusait és olvasási stratégiáit mutatja be a globális filmkultúra jelenségén keresztül. A társadalomtudományos és ideológiakritikai elméletek (antropológia, kritikai kultúrakutatás, filmes szubjektum- és hatalomelméletek) megismerése, fogalomkészletük elsajátítása és alkalmazása révén a kulturális identitás problémakörét és a filmes társadalmi reprezentáció kérdését járjuk körül. A félév során mindegyik témával két órán át foglalkozunk. Az első órán egy elméleti szöveg értelmezésével ismerjük meg az adott irányzat fő téziseit és fogalomkészletét. A második órán pedig egy film elemzésére használjuk és alkalmazzuk a frissen megismert fogalmakat és olvasási-értelmezési stratégiákat. Az első két, bevezető óra ez alól kivételt jelent, azokon ugyanis a félév során tárgyalandó kérdések tágabb filmtudományos és kulturális, társadalomtudományos kontextusainak rövid áttekintése a cél.

Előzetes témafelvetések:

A reprezentáció problémái és politikája.
Modern és kortárs filmes szubjektumelméletek. Hibriditás, identitás, szubjektum. Máság és idegenség.
A kulturális leírás, kulturális keveredés és máság kérdései. Önreprezentáció, autentikusság, kultúraköziség.
A filmes posztkolonialitás kérdései. Posztkolonialitás, önegzotizálás, öngyarmatosítás és posztkommunizmus.
Az utazás, vándorlás és a migráció kulturális elméletei. A road movie-től a diaszpórafilmekig.
Elképzelt közösségek. Nemzeti sztereotípiák-képzés és identitás. A nemzeti filmkultúra kereteinek újragondolása.

A kurzus pontos menetrendjét közösen, az első órákon beszéljük meg.

Kurzus teljesítésének követelményei: Aktív órai részvétel (max. három hiányzás megengedett), házi feladatok (olvasónaplók) megírása.

Elsajátítandó kompetenciák és módszerek: Magyar és angol nyelvű filmes-kulturális szakszövegek értő olvasása. Elemzési stratégiák és elméleti kategóriák alkalmazása, használata filmelemzésre, esettanulmányok elkészítésére. Szövegértés, rezümekészítés, lényeglátás- és kiemelés.

Kötelező / ajánlott filmek: A félév során elemzendő listáját menet közben, közösen beszéljük meg és állítjuk össze.

Kötelező / ajánlott irodalom: A félév során olvasandó szövegek listáját az első órán, közösen beszéljük meg és állítjuk össze.

Néhány irányadó szöveg:

Anderson, Benedict: *Elképzelt közösségek. Gondolatok a nacionalizmus eredetéről és elterjedéséről*. Budapest: L'Harmattan–Atelier, 2006. pp. 23–51., 78–98.

Berghan, Daniela – Sternberg, Claudia (eds.): *European Cinema in Motion: Migrant and Diasporic Film in Contemporary Europe*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010.

Győri Zsolt (szerk.): *Fejezetek a brit film történetéből*. Líceum Kiadó. Eger, 2010

-
- Hayward, Susan: A „nemzeti” fogalmának meghatározása egy ország filmművészetében. *Metropolis* (2001) no. 1. pp. 14–28.
- Higson, Andrew: A nemzeti keretek bizonytalansága. *Metropolis* (2001) no. 1. pp. 50–60.
- Hjort, Mette – McKenzie, Scott (eds.): *Cinema and Nation*. London: Routledge, 2000.
- Kiossev, Alexander: Megjegyzések az önmagukat kolonializáló kultúrákról. *Magyar Lettre Internationale* (2000 nyár) no. 37.
- Kracauer, Siegfried: *Caligariól Hitlerig. A német film pszichológiai története*. Budapest: MFI, 1993.
- Loshitzky, Yosefa: *Screening Strangers: Migration and Diaspora in Contemporary European Cinema*. Bloomington, IN: Indiana UP, 2010.
- Miller, Toby – Robert Stam (eds.): *A Companion to Film Theory*. Blackwell, 1999.
- Moore, David Chioni: Vajon a poszt- a posztkoloniálisban ugyanaz, mint a posztszovjetben? *2000* (2008) no. 9. pp. 3–22.
- Naficy, Hamid: *An Accented Cinema: Exilic and Diasporic Filmmaking*. Princeton: Princeton University Press, 2001.
- Nagy Zsolt (ed.): *Tarantino előtt 1. Tömegfilm a nyolcvanas években*. Budapest: Új Mandátum, 2000.
- Plantinga, Carl: Dokumentumfilm. *Metropolis* (2009) no. 4. 10–19.
- Sorlin, Pierre: *European Cinemas European Societies 1939-1990*. London: Routledge, 1991.
- Stam, Robert–Spence, Louise: Kolonializmus, rasszizmus és reprezentáció. *Metropolis* (2005) no. 2. pp. 12–26.
- Strausz László: Visszabeszélés és önegzotizálás. A posztkoloniális filmelméletek kelet-európai alkalmazhatóságáról. *Panonzalmi Szemle* (2014) no. 1. pp. 104–119.
- Turner, Graeme: *Film as Social Practice*. New York: Routledge, 1988..
-